

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Statuitur contra hæreticos, Sacramenta nouæ legis conferre gratiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Respondetur illud ex opere operato. Respondetur primò esse ex opere operato improprie, quia non est effectus infallibilis, cum non sit certus valor operis Petri. Respondetur secundò in eo fructu ultimum opus non esse solam meam lectionem, sed etiam ieiunium Petri, quod non potest precedere; quia iam non posset tunc habere effectum cum non posset manere suspensa eius applicatio.

5. Instans. Dices iterum: sacramentum item Pœnitentiæ confert ex opere operato gratiam, & tamen eam non affert independentè à merito suscipientis; requiritur enim semper dolor meritorius de congruo, qui sit pars sacramenti, & cuius intuitu datur postea gratia sacramentalis; ergo non est de ratione gratiæ, quæ datur ex opere operato, dari independentè à meritis illius, cui datur. Respondetur, licet in sacramento Pœnitentiæ interueniat aliquod meritum de congruo, non tamen dari totam illam gratiam propter illum solum meritum congruum, sed etiam propter alias partes sacramenti, quas contingere potest non esse meritorias; quod sufficit, ut dicatur dari ex opere operato, hoc est, non respondere soli operi, & merito operantis.

6. Hinc inferitur quid dicendum sit de Martyrio. Hinc obiter infero, quid dicendum sit de Martyrio, an scilicet dicatur conferre gratiam ex opere operato, an solum ex opere operantis? Dubium autem procedit, supposita communi sententia, quæ docet, posse Martyrium causare primam gratiam in homine adulto non contrito, imò nec baptizato: in quo casu videtur dicendum gratiam illam conferri ex opere operato, ut videtur loqui Suar. *sup. disp. 29. sect. 3. in solut. 3. argumenti*, quia licet debeat precedere aliqua dispositio meritoria saltem de congruo, & bonajilla tamen gratia, quæ confertur, non datur solum intuitu illius bonæ dispositionis, & operationis, sed etiam ratione ipsius operis, & mortis re ipsa illata; adeò ut, manente tota illa operatione, & merito interno, si hic homo re ipsa non occideretur, nõ haberet eam gratiam, quam accipit, si autem occidatur, etià dum dormit, vel dum nihil aliud cogitat de morte, accipiet talè gratiam; quare merito dicitur conferri ex opere operato, non tamen sequitur ex hoc, quòd Martyrium sit verum sacramentum, ut aliqui obijciunt; ad rationè enim sacramenti non sufficit causare gratiam ex opere operato, sed requiritur ulterius, quòd sit aliquid sacrum, seu ordinatum ad religiosè faciendum, & quasi initiandum subiectum, ut ostendimus *suprà disp. 1. sect. 2. acque adeò sit signum institutum ad hoc ipsum significandum; quæ omnia defunt Martyrio, ut manifestè constat; nec enim qui illud applicat, habet talem intentionem saltem implicitam significandi; imò etiam si haberet contrariam, adhuc Martyrium conferret gratiam, quod tamen in sacramentis non potest contingere.*

SECTIO II.

Statuitur contra Hæreticos, sacramenta nouæ legis conferre gratiam.

7. Hæretici dicunt sacramenta nostra non causare gratiam. PRIMA controuersia est cum Hæreticis negantibus, sacramenta nostra causare vllò modo gratiam sanctificantem; quæ pars, quoniam ad Controuersitas spectat, breuissimè expedienda nobis est. Hæretici ergo nostri temporis, ut constat ex confessione Augustana *art. 5. & 13.* dicunt primò sacramenta esse instituta ut signa professionis inter homines, & ut notas, quibus discernamur ab aliis gentibus; sicut Romanos toga discernēbat à Græcis, & sicut habitus discernit Monachos. Ita refert & approbat Philip. Melancthon in locis commu-

nib. relatus apud Decanum Louaniensem, *art. 1. pag. 20.* Dicunt etiam, esse caeremonias in Euangelio institutas. (In his autem non dissentiant Catholici.) Dicunt etiam, sacramenta esse allegorias quasdam bonorum operum, quod ex Anabaptistis sumpsit idem Melancthon: ut Circumcisio enim fuit signum coërcendum cupiditatum, sic Baptismus est signum afflictionum; debet quippe Christianus cum Christo fluctibus tribulationum immergi. Eucharistia item est mutæ beneuolentiæ signum; & sic de aliis, in quo etiam Catholici non dissentiant.

Addunt tamen instituta esse principaliter sacramenta, ut sint signum voluntatis Dei erga nos, quatenus obiecta oculis nos admonent, ut certò credamus promissioni in Euangelio propositæ. Sic docet idem Melancthon. & Bucerus *inc. 3. Epist. ad Romanos*, teste eodem Decano; & idem habetur in confessione Augustana, ubi *suprà*. Quo autem sensu id intelligant, explicant omnes, dum dicunt, non esse absolute signa promissionis, & remissionis peccatorum; sed si credatur hoc ipsum, & iustitia Christi fide apprehendatur, quæ solâ fide apprehensâ, credatur Deus esse reconciliatus, & peccata condonare: unde volunt, illum, qui sacramenta suscipit, fide firmâ credere debere, sibi condonari peccata ex Christi meritis. Ultra hæc nihil virtutis sacramentis tribuunt, nisi quòd cum significant fauorem Dei, hinc habeant incitare ad fidem, eamque renouata memoria firmare; ut dicit Caluin. *cap. 10. sua Institut.* & alij passim. Cum autem ipsi per fidem dicant se gratos, ac iustos esse; consequens est, ut ea tantùm ratione ponant, sacramenta causare gratiam, & sanctitatem, quatenus repræsentant, & in memoriam reducant obiectum fidei, ut fides actualis concipiatur: unde consequenter fatentur, sacramenta non esse propriè causas salutis & gratiæ ex opere operato non ponentibus obicem. Sic enim Lutherus *art. 1. ad Leonem X. Hæretica*, inquit, *est sententia, sacramenta nouæ legis conferre gratiam illis, qui non ponunt obicem, id est, ex opere operato.* Melancthon etiam in Apologia Confessionis Augustanæ: *Damnatus*, inquit, *est una populorum Scholasticorum Doctrina, qui docent, quòd sacramenta non ponenti obicem conferunt gratiam ex opere operato, sine bono motu uentis. Hac simpliciter Iudaica est opinio, quòd per caeremonias iustificamur sine bono motu cordis, hoc est, sine fide, & tamen hæc impia, & perniciosa opinio magna auctoritate docetur in toto regno Pontificio.* Hæc ille.

Catholica Ecclesia his Hæreticorum erroribus opposita docet, sacramenta nouæ legis esse causas gratiæ, non solum excitando, & confirmando fidem, vel applicando obiectum, quod illam excitet, & confirmet, sed alio superiori modo, scilicet, ex virtute operis operati. Probat ex Tridentino *sess. 7. can. 4.* in hæc verba: *Si quis dixerit, sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiâ iustificantes adipisci, licet omnia singula necessaria non sint, anathema sit.* Et *can. 5.* *Si quis dixerit, hæc omnia sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.* Et *can. 6.* *Si quis dixerit sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint accepta propter fidem gratiæ, vel iustitiæ, & nota quadam Christiana professione, quibus apud homines discernimur fideles ab infidelibus, anathema sit.* Et *can. 7.* *Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.* Qui Canon videtur editus contra Zuinglium, qui lib. de vera & falsa Religio-

Decan.
Louan.
Addunt.

8.
Addunt hæc
niquæ.

Quomodo pō-
nant sacra-
menta causā-
re gratiam.

Luther.

Melancthon.

9.
Catholicæ
sententiæ.

Conc. Trid.
Probat ex Trid.
mò ex Trid.

ne, vt refert Decanus *art. 1. pag. 24.* vt effugeret argumentum de paruulis, quibus Baptismus confert salutem ex opere operato, dixit, non ideo paruulum saluari, quia baptizatus est; multi enim baptizati statim post Baptismum morientes damnantur, & alij non baptizati saluantur; quia nimirum omnia refert ad eternam Dei electionem absque consideratione mediorum. Denique *can. 8.* sic habetur: *Si quis dixerit, ipsa nona legis sacramenta opere operato non conferre gratiam, sed solum fidem diuinae promissionis ad gratiam consequendam sufficere, anathema sit.* Hoc ipsum constat ex Bulla damnationis Lutheri à Leone X. vbi eius articulus supra relatus refertur, & damnatur. Rursus de Baptismo specialiter definitur in eodem Tridentino *sess. 6.* esse causam instrumentalem iustificationis. Et in Concilio Florentino in decreto Eugenij dicitur, quod sacramenta continent, & causant gratiam; & de sacramento Penitentiae Martinus V. in Concil. Constant. *sess. 45.* definit, quod Sacerdos verè absoluit; ergo verè causat remissionem peccatorum.

Conc. Trid.

Leo X.

Con. Constant.

I O.
Colligitur
Scriptura.Ioann. 3.
Augustin.
Ephes. 5.1. Pet. 3.
Tit. 3.
Act. 2.
Marc. vii.

I I.

Abfurda quae ex prauo illo dogmate sequuntur. Primum absurdum sumitur ex Baptismo paruulorum.

Augustin.

Bernard.

I 2.

Secundum, quia non plus valent nomina quam uerba.

I 3.

Tertium non differet Baptismus Ioannis à Baptismo Christi.

Quartum.

Hunc sensum Ecclesia ex Scripturae verbis colligit: nam de Baptismo loquens (& idem est de alijs Sacramentis) aperte indicat, ipsum non esse merum signum, sed causam iustificationis, & salutis. Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, &c.* vbi Augustinus, *Aqua regenerat hominem in Christo.* Ad Ephes. 5. *Christus dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro ea, mundans eam lauacro aquae in verbo vitae.* Vnde August. epist. 58. *Quidquid ab hominibus quauisunque culpam contrahitur, propter ipsum lauacrum remittitur.* 1. Petr. 3. *Saluos nos fecit Baptisma.* Ad Titum 3. *Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.* Act. 2. *Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* Marc. vii. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* & alibi saepe. Sanctorum Patrum loca ad idem confirmandum late congerunt Controuersistae aduersus Haereticos nostri temporis.

Adde absurda plura, quae ex illo falso dogmate inferuntur. Primum, paruulis, qui excitari non possunt ad fidem, nihil prodesse Baptismum. Concessit sequelam Zuinglius, vt vidimus; sed tamen Lutherus, & Caluinus, vt illud absurdum vitiarent, in hanc amentiam prolapsi sunt, vt dicerent, paruulos etiam, quando baptizantur, intelligere significationem, & credere per Christum sibi remitti peccata. Sic docuit Lutherus *serm. 3. Dominica ab Epiphania*, & Caluinus 1. *Institut. Christianae religionis*, quod tanquam notorium absurdum postea retractauit, vt refert praedictus Decanus Louanienfis *art. 1. pag. 12.* quia praeterquam quod manifestae experientiae, & rationi naturali repugnat, contradicit Augustino, qui *epist. 57. ad Dardan.* & *epist. 106. & 3. de libero arbitrio. cap. 26. & 1. de peccat. merit. cap. 35. & 21. de ciuit. cap. 16. & lib. 22. cap. 24.* docet, paruulos neque intelligere, neque credere actu. Quod idem tradit Bernard. *Epist. 77.* dicens, eos aliena fide, non propria saluari, cum baptizantur.

Secundum absurdum est, non esse maiorem, aut aliam vim in nouis, quam in antiquis sacramentis; illa enim etiam excitabant ad fidem, & bonum motum internum. Sequelam concedunt Lutherani, vt refert Decanus vbi supra, *pag. 12.* & consequenter admittunt, eundem usum esse purificationis Iudeorum, & cineris vitulae, atque Baptismi. Sed consequens est planè contra definitionem Florentini Concilij, & contra Paulum mille locis.

Tertium absurdum est, propter eandem rationem aequè salutarem fuisse Baptismum Ioannis & Christi. Quartò sequitur, à quocumque proferantur

verba sacramentalia, validum esse Sacramentum; cum verba semper significant, & possint excitare ad fidem. Quintò, verba prolata à ministro fictè, & absque intentione interna habere eandem efficaciam, quia adhuc excitabunt ad fidem. Sextò, non esse valida, nisi lingua vulgari proferantur, quia alioquin non intelliguntur, atque adeò non excitabunt. Septimò, eundem esse usum, & eandem efficaciam sacramentorum, & Euangelij, nam hoc etiam excitat audientes ad fidem. Denique, eodem modo prodesse sacramenta audita, lecta, meditata, atque exercitata; & aequè prodesse iis, qui adsunt, ac iis, qui ea suscipiunt, cum vtroque modo, & in vtrisque eandem excitent fidem. Alia multa his similia facile occurrunt aduersus deliria Haereticorum.

Obiiciunt nobis primò, quia haec est iustitia Phariseorum in solis caeremoniis posita. Secundò, quia Paulus negat, Abraham Circumcisione iustificatum; nam Circumcisio solum erat signum propositum ad exercendam fidem; ita arguit Caluinus. Tertio Lutherus: nam Scripturae, nulla mentione facta sacramentorum, dicunt, nos sine fide non iustificari. Rom. 1. *Abacuc 2.* Hebr. 10. *Institu ex fide uiuit.* Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam.* Non dixit: *Corpore suscipiuntur sacramenta ad iustitiam.* & denique Marci ultimo: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit; qui uero non crediderit, condemnabitur.* Cur enim dixit: *qui uero non crediderit, condemnabitur* & non dixit: *qui non fuerit baptizatus*, nisi quia fides tantum requiritur? quia vnde cumque posita, salus habetur etiam sine Baptismo; non uero è contra posito Baptismo absque fide. Quarto arguit idem, quia in omni sacramento est uerbum promissionis Diuinae; ubi cumque autem est promissio Diuina, requiritur fides audientis, ne Deum faciant mendacem sua incredulitate; ergo necessaria est fides suscipientis sacramentum. Quintò arguit Zuinglius; quia solus Deus potest liberare conscientiam; soli enim ei est nota, solus eam penetrat; quomodo ergo fieri potest, vt aqua, & aliae res crassae ad mentem perueniant, vt eam mudent? Sextò arguit idem; quia uidetur Diuina maiestate indignum, quod sua uirtutem alliget sacramentis; ita ut maneat Deus quasi seruus, debeatque nostram salutem operari adhibitis sacramentis, & non sine illis. Septimò, ex Hieronymo super illa uerba Matth. 3. *Ego baptizo in aqua, sic ait: Ex quo dicimus, quod homo tantum aquam tribuat, Deus autem Spiritum sanctum, quo sordes abluitur.* &c. Octauò, ex Augustino lib. 83. *Quaestiones*, q. 53. vbi ait, Deum quadam facere per semetipsum sine media causa, vt illuminare animas: ergo non dat gratiam per sacramenta; alioquin & media causa animas illuminabit. Nonò, ex Ambrosio *epist. 34.* ad Demetriadem: *Aliud est, inquit, quod uisibiliter agitur, aliud, quod inuisibiliter celebratur; nec idem est in sacramento forma, quod uirtus; cum forma cum humani ministerij adhibeatur obsequio, uirtus autem per Diuini operis praestetur effectum.* Quo etiam modo loquitur Cyprianus lib. de *Baptismo Christi*, & manifestatione Trinitatis, & alij Patres.

Haec & similia facile soluuntur. Ad primum: Caeremonia per se non iustificat, sed ex uirtute sibi superaddita cum fide, & alijs dispositionibus requisitis pro adultis. Ad secundum; transeat, Circumcisionem non ualuisse ad iustificandum; non tamen est bona consequentia à veteribus sacramentis, quae uacua erant, & egena, ad nostra. Ad tertium; Scriptura etiam efficaciam, & uirtutem nostrorum sacramentorum ostendit; in illo autem loco Marci, ideo non dixit: *qui non fuerit baptizatus*, sed, *qui non crediderit, condemnabitur*; quia, vt notauit Bernardus, fides sufficit

Quintum.

Sextum.

Septimum.

14.

Obiectio prima Haereticorum.

Secunda.

Tertia.

Hebr. 10.

Rom. 10.

Marc. vii.

Quarta.

Quinta.

Sexta.

Septima.

Hieronymus.

Octaua.

Augustin.

Nona.

Ambrosius.

15.

Respondetur prima obiectioni.

Secunda.

Tertia.

sufficit cum Baptismo in voto, licet re ipsa non habeatur: Baptismus vero in adulto sine fide, & conuersione interna non sufficit. Ad quartum, respondetur in primis cum Decano *vbi supra pag. 27. & sequentibus*, non in omni sacramento esse verbum promissionis explicitum; nam qui dicit in Vnctione: *Indulgent tibi Deus*, &c. non explicat promissionem, sed petitionem. Deinde etsi adulto sit necessaria fides, ut digne suscipiat, non tamen paruulo; sed neque adulto est necessaria fides, qua credat, sibi remissa esse peccata per Christum, sed qua credat in Christum. Sic enim Philippus *Act. 8.* quando baptizauit Eunuchum, solum interrogauit de fide, qua crederet Iesum Christum esse Filium Dei. Ad quintum, res illae sensibiles non sunt causae principales, sed instrumentales ad mundandam animam; quo pacto res materiales possunt concurrere. Ad sextum, non dedecet Diuinam Maiestatem eligere media, quae ipse voluerit, ad salutem hominum; ipse enim potest ea media applicare infallibiliter suis electis. Ad septimum; Hieronymus vult, Deum solum esse causam principalem iustificationis, non excludit vero alias, quae sint instrumenta, praesertim si non concurrant physice, sed moraliter. Ad octauum; Augustinus dicit, Deum immediate illuminare; non tamen decipere, nisi mediis aliis. Vbi non dicit Augustinus, Deum nunquam illuminare mediare; scilicet enim illuminat nos, mediis Angelis, atque etiam aliis hominibus. Ad nonum; illi Patres loquuntur de virtute principali, vel virtute etiam physica, quae est sola potentia Dei, ut dicemus infra sect. 5. Adduci etiam solet Augustinus *tract. 80. in Ioannem*, dicens: *Vnde tanta virtus aquae, ut corpus tangas, & cor abluit, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur*. Sed de sensu eorum verborum diximus supra *disp. 2. sect. 4.*

SECTIO III.

Qualis gratia conferatur per Sacramenta nouae legis?

17. *Supponitur aliqua sacramenta conferre primam gratiam, aliam secundam.*
Supponimus, aliqua sacramenta conferre primam gratiam, idque habere per se, & ex sua primaria institutione; an vero omnia possint conferre saltem per accidens primam gratiam, non est huius loci; pertinet enim ad tractatum de singulis sacramentis in speciali; vbi etiam tractatur illa quaestio, an sacramenta, recedente fictione, conferant gratiam, quam in prima collatione propter obiectionem non contulerunt. De primo tamen puncto dicemus agentes de sacramento Eucharistiae; de secundo autem infra *disp. 9. sect. 3. & seqq.* Similiter non est huius loci quaestio illa, an sacramenta ad effectum gratiae requirant aliquam dispositionem in homine adulto, & qualem? his ergo praetermissis, quaestio propria huius loci est, quidnam intelligatur per gratiam sacramentalem, quam sacramenta conferunt? An sola gratia habitualis ut sic, an talis gratia, vel cum tali respectu, aut cum alio habitu peculiari, &c.

18. *Prima sententia ponit habitum diuinum.*
Multae circumferuntur sententiae. Prima est, praeter gratiam habitualem conferri per sacramenta habitum quandam specialem ad tales actus; v.g. in sacramento Confirmationis habitum specialem ad profitendam fidem in praesentia tyranni, in sacramento Ordinis habitum specialem ad deuotum, & pie exercendos actus Ordinis; & sic de aliis sacramentis. Haec tribuitur Paludano *in 4. d. 2. q. 3.* Alij videbantur ponere diuersitatem in ipsa gratia habituali, quae confertur per sacramenta; ita ut gratia data per sacramentum sit diuersa intrinsece a gratia, quae datur per bona opera; quam sententiam re-

fert Bonauentura *in 4. d. 1. in princ. q. 6.* cui sententiae fauere videntur illi etiam, qui dicunt, gratiam sacramentalem differre in hoc a gratia non sacramentali, quod haec solum sit ad bene operandum, illa vero sit gratia curatiua, & supponens infirmitatem peccati, a qua debeat hominem sanare. Alij dicunt, gratiam sacramentalem asserre secum quamdam qualitatē peculiarem, quae in aliquibus sacramentis est character, in aliis vero est ornatus animae; quam sententiam tuetur Capreolus, licet hi omnes valde confuse loquantur, & plures eorum possint facile ad communem sententiam reduci.

Communis ergo sententia docet, gratiam sacramentalem super gratiam habitualem addere solum specialia auxilia Diuina ad aliquos actus peculiares, in ordine, ad quos dirigitur peculiariter tale sacramentum; v.g. in sacramento Confirmationis datur gratia habitualis cum speciali titulo, & iure ad auxilia Diuina, quibus fidem Christianam liberè, & audacter profiteatur, & sic de aliis. Quam sententiam videtur docere S. Thom. *in praesenti art. 2.* & cum ipso ceteri. Videantur Suarez, Valq. & alij recentiores in praesenti, quam ego etiam ut veriore amplector.

Probat primum ex Bernardo in sermone de Cena Domini, ante medium; vbi supponit, diuersis sacramentis diuersas gratias correspondere; & in speciali tribuit Eucharistiae, quod non sentiamus adeo vehementes tentationes irae, inuidiae, luxuriae, &c. quod quidem non facit Eucharistia immediate, sed mediantibus auxiliis; quod idem cum proportionem docet de aliis sacramentis in ordine ad alios effectus. Ratione vero probatur quia hoc pacto intelligitur sufficienter differentia gratiae sacramentalis, dicendo, illam non differre ab alia gratia physice in sua entitate, sed solum esse moraliter diuersam, propter titulum quem affert ad peculiaria auxilia. Nec potest assignari, quid aliud addat, nisi hoc; nam quicumque habitus superaddatur, superfluous est; gratia enim habitualis affert secum habitus infusos omnium virtutum, & ad omnes actus supernaturales, qui in qualibet materia fieri possunt; quare homo iustus etiam non confirmatus habet habitum infusum, quo possit profiteri fidem. Nec sufficit dicere, quod idem habitus datur in excellentiori gradu homini confirmato; quia habitus infusi sequuntur mensuram intensiōis gratiae habitualis, quae cum possit esse intensior in homine non confirmato, quam sit in aliquo confirmato, habebit etiam eandem intentionem ille alius habitus. Tota ergo differentia debet reduci ad auxilia actualia, & ad eorum exigentiam, quae facit esse diuersas extrinsece illas gratias.

Contra hanc communem doctrinam, & eius probationem, in qua nostri recentiores conuiescunt, duplex potest esse difficultas. Prima est retorquendo argumentum, si enim fieri possit, melius intelligitur differentia gratiae sacramentalis à non sacramentali, ponendo diuersitatem intrinsecam inter ipsas gratias: sicut enim homo sanctificatur intrinsece per gratiam, per quam accipit ius intrinsecum, & physicum ad gloriam, & per quam habet radicem, & principium intrinsecum habituum infusorum; & sicut sacramenta causant characterem physicum, per quem homo intrinsece signetur, & habeat potestatem ad aliquos actus sacramentales: sic esset congruentius, si acciperet aliquid intrinsecum & physicum quo intrinsece ordinaretur ad talia auxilia, & non solum ex decreto extrinseco Dei. Hoc autem absque inconuenienti dici posset, si ponatur ipsa gratia sacramentalis in sua entitate diuersa à gratia non sacramentali, & habens peculiarem ordinem & exigentiam ad talia auxilia; ex quo non arguitur differentia

Tertia sententia ponit quandam qualitatem.

19. *Communis sententia ponit specialia auxilia.*
Explicitatur exemplo Confirmationis.

S. Thom.

20. *Probat primum ex D. Bernardo.*

Vnde illa gratia sunt tantum diuersae extrinsece.

21. *Duplex difficultas contra hanc doctrinam.*
Prima est retorquendo argumentum.